

FAKSIMILIRANO I KRITIČKO IZDANJE HRVOJEVA MISALA

Napokon iz tiska izlazi faksimilirano i kritičko izdanje najljepše iluminiranog hrvatskoglagoljskog rukopisa (98 minijatura i 380 inicijala) poznatog pod nazivom *Hrvojev misal* — *Missale Hervoeiae ducis Spalatensis* iz početka 15. st. Izdali su ga zajedničkim naporima *Staroslavenski institut »Svetozar Ritig«* i nakladne kuće *Mladinska knjiga* iz Ljubljane i *Akademsche Druck- und Verlagsanstalt* iz Graza (*Codices Selecti*). Misal izlazi u dvije knjige. Prva je faksimil u boji, izrađen u Grazu, a druga kritičko izdanje u latiničkoj transliteraciji čitava teksta štampana u *Tiskarni Ljudske pravice* u Ljubljani.

Faksimil, koji je izradilo spomenuto poduzeće u Grazu (ono je i snimilo original u biblioteci Sarayi u Carigradu), savršeno reproducira izvornik: u nijansama boja; papir je nalik na pergamenu; ručno je obrezan svaki list. Umjesto originalnog dragocjenog uveza bez kojega je *Hrvojev misal* davno ostao faksimil je uvezan na način kako je u minijaturama prikazana knjiga evanđelja i misala, tj. u crvenu safijan-kožu s motivom dekoriranog romba, koji je veoma često primijenjen u ornamentaciji originala.

Druga knjiga (*Transcriptio et Commentarium*) zapravo je latinskim slovima transliteriran *Hrvojev misal* s kritičkim aparatom i znanstvenim informacijama. *Hrvojev misal* uspoređen je u kritičkom aparatu sa još tri glagoljska rukopisna misala s različitim glagoljskih regija i iz različitih razdoblja tj. s a) najstarijim misalom, *Vatikanskim Borg. Illirico 4*, iz prve četvrti 14. st. (koji veoma dobro čuva hrvatsku csl. redakciju, a geografski predstavlja otok Krk); b) s *Misalom kneza Novaka* (Nacionalna biblioteka u Beču, Cod. Slav. 8) iz g. 1368. (odlikuje se starinom i predstavlja južnije područje, liniju Zadar—Krbava s pomlađenim jezikom) i c) s *Ročkim misalom* oko g. 1421. (Nacionalna biblioteka u Beču, Cod. Slav. 4, dobro čuva hrvatsku csl. redakciju, a potječe iz Istre, koja predstavlja konzervativnije glagoljsko područje). Identificirani su svi biblijski tekstovi (u parakritičkom aparatu), a neki su

uspoređeni i s kritičkim izdanjima latinskih i grčkih tekstova. U posebnim priložima (na hrvatskom i engleskom, odnosno njemačkom i engleskom) stručno je prikazan *Hrvojev misal* i njegov historijskoliturgijski sastav, kulturnopovijesna analiza njegove iluminacije, karakteristike jezika i pisma, popis minijatura i popis biblijskih tekstova.

Drugu knjigu izradila je grupa znanstvenih radnika u Staroslavenskom institutu: dr Biserka Grabar, viši naučni suradnik Instituta, dr Anica Nazor, viši naučni suradnik i direktor Instituta, dr Marija Pantelić, naučni savjetnik Instituta, i dr h. c. Vjekoslav Štefanić, direktor Instituta u miru.

Ovim se izdanjem zapravo postiglo mnogo više nego što je Staroslavenski institut isprva planirao. Otkad je naime g. 1963. Mara Harisjadis obavijestila našu javnost da se *Hrvojev misal* nalazi na svojem mjestu u Carigradu (isp. Slovo 13, str. 243) naš je institut nakanio da ga izda fototiskom u crno-bijeloj tehnici (s izborom minijatura u boji). No kako filmovi što ih je dobivao nisu bili savršeni za svrhe reprodukcije, a nisu se mogla naći ni financijska sredstva ni poduzetni nakladnik, vrijeme je prolazilo sve dok se za stvar nije zainteresirala ljubljanska izdavačka kuća *Mladinska knjiga* koja je ambiciozno počela izdavati spomenike slovenske književne baštine (npr. Dalmatinovu *Bibliju* u seriji *Monumenta litterarum Slovenicarum*). Ona je za pothvat zainteresirala poduzeće *Akademsche Druck- u. Verlagsanstalt* iz Graza. Tada je pala odluka da se u suradnji s gradačkom kućom priredi faksimilirano i transliterirano izdanje s kritičkim aparatom. Staroslavenski institut uložio je i financijsku pomoć na kojoj duguje zahvalnost Savjetu za naučni rad SR Hrvatske i Republičkom fondu za unapređivanje kulturnih djelatnosti iste Republike.

Izdanje *Hrvojeva misala* prvo je faksimilirano i kritičko izdanje jedne kompletne hrvatskoglagoljske liturgijske knjige. Njime je pružena solidna osnova za spektar istraživanja i sinteza historičarima jezika i književnosti, paleografima, liturgistima, biblicistima, povjesničarima umjetnosti i dr.

A. N.

SLOVO

22

ČASOPIS STAROSLAVENSKOG INSTITUTA U ZAGREBU

ZAGREB 1972

S L O V O

ČASOPIS STAROSLAVENSKOG INSTITUTA
»SVETOZAR RITIG«

Izlazi 1 put godišnje

UREDNIŠTVO: 41103 ZAGREB, DEMETROVA 11
ODGOVORNI UREDNIK: VJEKOSLAV ŠTEFANIĆ

BR. 22

Za redakcioni odbor
uredio
VJEKOSLAV ŠTEFANIĆ